

Імплементація даної угоди значно збільшить можливості для нашої країни щодо інтеграції та розширення участі у міжнародних виробничих мережах, оскільки наразі через існування певних перешкод наша країна виступає в більшості сировинним додатком розвинених країн та на досить низькому рівні залучена у міжнародне виробництво високотехнологічної продукції. Участь у МВМ дозволить отримати доступ до провідних технологій, застосувати досвід країн, які пройшли всі етапи в глобальному ланцюзі створення вартості та стали лідерами в окремих галузях, а також вийти на новий рівень технологічного розвитку. Все це в свою чергу прямо вплине на покращення економічного стану країни та допоможе стати на шлях сталого економічного зростання у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Родионова О.А., Шувалова О.В. Мировая промышленность, международное производство и прямые иностранные инвестиции / Фундаментальные исследования: Экономические науки. – 2014. – № 12. – С. 1988-1992.
2. Брижань І.А., Жучкова Г.А. Концепція використання ланцюгів доданої вартості в умовах створення конкурентоспроможної національної економіки / ПолтНТУ / Економіка і регіон – 2008. – № 4(19). – С. 175-179.
3. Кондратьев В.Б. Отрасли и сектора глобальной экономики: особенности и тенденции развития. – М.: Международные отношения, 2015. – 448 с.
4. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators/wdi-2014>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_053

Крупко М.П.

студентка,

*Національний університет водного господарства
та природокористування*

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Сільське господарство є специфічною галуззю господарського комплексу, ефективне функціонування якої неможливе без раціональної підтримки з боку держави. В Україні, де сільське господарство формує значну частку ВВП, така підтримка має особливо пріоритетне значення для економічного зростання.

Державна підтримка сільського господарства в Україні здійснюється шляхом надання асигнувань з бюджету для фінансування програм і заходів, що спрямовуються на розвиток галузі. Їх обсяг щорічно встановлюється Законом України «Про державний бюджет України». Механізм здійснення підтримки регулюється Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 № 1877-IV [1]. Порядок витрачання бюджетних коштів визначається окремими постановами Кабінету Міністрів України, а виплати здійснюються через Міністерство аграрної політики та продовольства як головного розпорядника бюджетних коштів.

Основними напрямками бюджетної підтримки сільського господарства в Україні є:

- пряма державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників у вигляді субсидій, дотацій і компенсацій;
- державна підтримка короткострокового грошового кредитування сезонних витрат товаровиробників АПК на пільгових умовах;
- державне безповоротне фінансування капітальних вкладень, інвестицій в рамках державних цільових програм;
- державна підтримка забезпечення підприємств і організацій агропромислового комплексу машинобудівною продукцією на основі довгострокової оренди або лізингу (на поворотній основі);
- спеціалізована державна підтримка за окремими напрямками: розвиток фермерства, створення сезонних накопичень запасних частин, фонду насіння і ін.;
- поворотне державне фінансування капітальних вкладень, а також надання державних гарантій за залученими інвестиційними кредитами [2].

Аналіз видаткової частини державного бюджету України впродовж 2011-2016 років засвідчує поступове зменшення обсягів фінансування сільського господарства впродовж досліджуваного періоду часу (табл. 1).

Таблиця 1

Бюджетне фінансування програм розвитку сільського господарства в Україні впродовж 2011-2016 рр.

Роки	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Обсяг видатків, млн. грн.	6 936,4	4 780,5	4 699,5	3 439,6	875,5	691,9
Темп приросту, %	-	-31,08	-1,69	-26,81	-74,55	-20,97

Джерело: розроблено автором за даними [3-8]

Особливо відчутні зміни в обсягах державної підтримки спостерігаються в 2015 році, коли бюджетні асигнування в аграрний сектор скоротилися на 74,55% порівняно з 2014 роком. Головною причиною зменшення фінансового забезпечення сільського господарства є кризові явища в економіці країни, а також поступова відмова від політики активної участі держави у фінансовій підтримці сільського господарства.

Упродовж 2011-2016 рр. спостерігається негативна тенденція до скорочення питомої ваги бюджетних асигнувань в сільське господарство в загальному обсязі бюджетних видатків. Якщо в 2011 році на них припадало 2,02%, то в 2015 році – лише 0,38%. Таке скорочення є необґрунтованим за умов, коли сільське господарство формує суттєву ВВП країни. Зокрема в 2011-2014 рр. частка сільськогосподарської продукції у ВВП України коливалася довкола значення 7%, а в 2015 році досягла позначки 10,43% (табл. 2).

Аналіз структури видатків бюджету на сільське господарство впродовж 2011-2016 рр. засвідчив зміну пріоритетності напрямків державного фінансування аграрного сектору економіки. Так в 2011 році найбільший обсяг видатків припав на статтю «Державна підтримка галузі тваринництва», котра

складала 2030000 тис. грн. У 2012 році найсуттєвіша частка бюджетних коштів в сумі 1075000 тис. грн. спрямовувалась на програму «Державна підтримка розвитку хмелярства, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними». Однак вже наступного року на цю програму було виділено лише 100000 тис. грн. При цьому, найсуттєвішу підтримку, як і в 2011 році, одержала програма «Державна підтримка галузі тваринництва», видатки на яку становили 650000 тис. грн.. У 2014 році найбільші видатки в сумі 1242661 тис. грн. були передбачені за статтею «Підготовка кадрів для агропромислового комплексу вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації, методичне забезпечення діяльності навчальних закладів» Для бюджету 2015 року характерне переважання видатків за програмою «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів» – 300000 тис. грн. На цю ж програму передбачено найбільший обсяг фінансування Державним бюджетом на 2016 рік – 285000 тис. грн. Переважання цієї статті в бюджетних видатках оцінюється позитивно, особливо в сучасних умовах, коли кредитні ресурси є чи не єдиним джерелом фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств. Разом з тим, незначний розмір таких видатків зумовлює можливість відшкодування витрат на обслуговування кредитів лише незначної частини сільськогосподарських виробників.

Таблиця 2

Порівняння питомої ваги продукції сільського господарства у структурі ВВП України та частки видатків на сільське господарство в загальному обсязі бюджетних видатків в 2011-2015 рр.

Роки	2011	2012	2013	2014	2015
Питома вага продукції сільського господарства у структурі ВВП, %	7,67	6,9	7,76	7,07	10,43
Частка видатків на сільське господарство у загальному обсязі бюджетних видатків, %	2,02	1,16	1,12	0,78	0,38

Джерело: розроблено автором за даними [3-7; 9]

Аграрна частина бюджету 2016 року характеризується економією ресурсів і відмовою від деяких програм, що мали місце в попередні роки. Зокрема у 2016 році не передбачено фінансування програм підтримки садівництва та хмелярства, які мали місце в бюджетних видатках до 2015 року. Зберігається лише програма «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі», на котру передбачено 5 млн. грн., або 1,6% для забезпечення закупівлі насіння сільськогосподарських культур до державного резервного насінневого фонду. У 2016 році спостерігається суттєве зменшення витрат на державну підтримку тваринництва – лише 30 млн. грн. Для порівняння, в 2015 році видатки на цю програму ставили 250 млн. грн. [10, с. 50]. Скорочення на 15 млн. грн. зазнали видатки за досить важливою програмою – «Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів»

Зважаючи на те що сільське господарство є важливим джерелом наповнення бюджету варто переглянути обсяги підтримки цієї галузі. Найбільш доцільно збільшити фінансування тих сфер, які б гарантували максимальну віддачу та ефективність, зокрема, сприяли розвитку прогресивних форм господарювання, а також сільських територій загалом. Таким чином, задля максимально раціонального витрачання бюджетних коштів в аграрну сферу, необхідно проводити визначення ефективності бюджетних програм підтримки сільського господарства з допомогою спеціальних методик, що поширені у вітчизняній та міжнародній практиці.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 № 1877-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>
2. Кіц М. В. Основні напрямки державної підтримки АПК в сучасних умовах / М. В. Кіц // Інноваційні і правові засади розвитку економіки і підвищення добробуту в Україні: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 29-30 листоп. 2012 р., м. Івано-Франківськ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stelmaschuk.info/archive-internet-conference/56-conferencia-29-12-2012/485-485.html>
3. Закон України «Про державний бюджет України на 2011 рік» від 23.12.2010 № 2857-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2857-17/page10>
4. Закон України «Про державний бюджет України на 2012 рік» від 22.12.2011 № 4282-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4282-17>
5. Закон України «Про державний бюджет України на 2013 рік» від 06.12.2012 № 5515-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/5515-17>
6. Закон України «Про державний бюджет України на 2014 рік» від 16.01.2014 № 719-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/719-18>
7. Закон України «Про державний бюджет України на 2015 рік» від 28.12.2014 № 80-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-19>
8. Закон України «Про державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 № 928-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/928-19>
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Радченко О. Державна підтримка сільського господарства в період системних реформ / О. Радченко // Економічний дискурс. – 2016. – № 2. – С. 47-53.